

Namatek
True Education

www.namatek.com

Types of Bleeding

انواع خون ریزی

فهرست مطالب

۱. خون ریزی چیست؟
۲. انواع خون ریزی براساس منبع آسیب دیدگی
۳. انواع خون ریزی براساس محل آسیب دیدگی
۴. علل شایع خون ریزی
۵. کمک‌های اولیه برای خون ریزی
۶. انواع خون ریزی اورژانسی

خونریزی به ازدست‌دادن خون از رگ‌های خونی به دلیل آسیب یا سایر شرایط پزشکی زمینه‌ای شناخته می‌شود. انواع خونریزی می‌توانند از خفیف و قابل‌کنترل تا شدید و تهدید کننده باشند. عوامل مختلفی از جمله ضربه، جراحات، روش‌های جراحی، شرایط پزشکی و برخی داروها می‌توانند باعث خونریزی شوند. صدماتی مانند بریدگی، زخم و پارگی می‌توانند منجر به خونریزی خارجی شوند؛ همچنین خونریزی داخلی ممکن است ناشی از شرایطی مانند زخم، آسیب اندام‌ها یا بیماری‌های خاص باشد. در ادامه بیشتر به موضوع انواع خونریزی و روش‌های مقابله با آن می‌پردازیم.

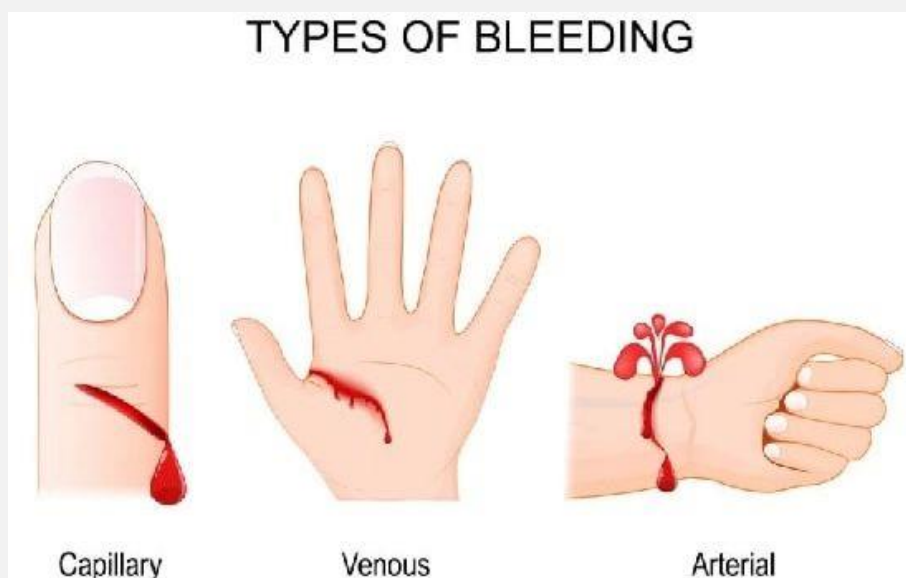
خونریزی چیست؟

مقدار خون در بدن ما بسته به اندازه ما متفاوت است. یک فرد بالغ به طور متوسط بین ۴/۵ تا ۶/۵ لیتر خون دارد؛ اما کودکان خون کمتری نسبت به بزرگسالان دارند و به همین دلیل نمی‌توانند به همان اندازه خون از دست بدهند. (یک نوزاد فقط حدود ۱ لیتر خون دارد.) خونریزی را می‌توان به‌عنوان ازدست‌دادن خون از سیستم گردش خون بیمار تعریف کرد.

علل خونریزی می‌توانند متفاوت باشند. سه نوع اصلی خونریزی مربوط به رگ‌های خونی در بدن انسان، یعنی شریان‌ها، سیاهرگ‌ها و مویرگ‌ها وجود دارد. هر نوع خونریزی درمان، علل و روش‌های مربوط به خود را دارد. برای درمان یک بیمار که دچار خونریزی شده، دانستن نوع خونریزی آن‌ها ضروری است. اگرچه خونریزی در برخی موارد می‌تواند جزئی باشد؛ اما موارد عمده که شامل زخم‌های رگ‌ها یا شریان‌ها می‌شوند، می‌توانند به مشکلات جدی تبدیل شوند.

انواع خونریزی براساس منبع آسیب دیدگی

بسته به منبع، حجم و میزان از دست دادن خون، انواع خونریزی می‌تواند متفاوت باشد. در این بخش به انواع خونریزی و علل آن، ویژگی‌ها و کمک‌های اولیه مناسب برای هر نوع می‌پردازیم. داشتن دانش در مورد انواع خونریزی می‌تواند به ارائه مراقبت‌های مناسب در هنگام وقوع خونریزی کمک کند.

خونریزی شریانی

خونریزی شریانی آزاد شدن سریع و شدید خون از شریان است که معمولاً در نتیجه یک آسیب شدید ایجاد می‌شود. این خونریزی اغلب به دلیل آسیب به شریان‌ها که خون اکسیژن‌دار را با فشار بالا از قلب به بقیه بدن می‌رسانند، رخ می‌دهد. مشخصه آن خون قرمز روشن است که با هر ضربه قلب فواره می‌زند. خونریزی شریانی نیاز به توجه فوری دارد و در صورت عدم کنترل به سرعت می‌تواند تهدیدکننده زندگی باشد. اعمال فشار مستقیم بر روی زخم به عنوان کمک اولیه توصیه شده است.

1) ویژگی‌های خونریزی شریانی

- خونریزی به جای یک جریان ثابت، به صورت فواره‌ای در زمان ضربه قلب جریان می‌یابد. این به این دلیل است که فشار شریانی با هر نبض خون را به بیرون پرتاب می‌کند.
- از دست دادن خون در حجم زیاد و در مدت زمان کوتاه رخ می‌دهد. خونریزی شریانی کنترل نشده می‌تواند به سرعت منجر به شوک هیپوولمیک شود.
- محل خونریزی ممکن است در ابتدا مشخص نباشد؛ زیرا خون می‌تواند زخم را پنهان کند. برای تشخیص، به دنبال خون قرمز روشنی باشید که به نظر می‌رسد بیرون می‌زند.
- از دست دادن خون در صورت عدم کنترل می‌تواند در عرض ۲ تا ۳ دقیقه شدید و تهدیدکننده زندگی باشد.

2) درمان خونریزی شریانی

شناسایی و کنترل سریع خونریزی شریانی بسیار مهم است. جستجوی کمک فوری پزشکی می‌تواند در مواجهه با حوادث خونریزی شریانی بزرگ نجات‌دهنده باشد. تشخیص علائمی مانند خون قرمز روشن ضربان‌دار، شروع سریع درمان مناسب را ممکن می‌سازد.

برای درمان مراحل زیر را دنبال کنید:

- با یک پانسمان استریل روی زخم فشار مستقیم وارد کنید و محکم فشار دهید. این می‌تواند از دست دادن خون را کاهش دهد.
- در صورت نیاز، یک تورنیکه در نزدیکی زخم قرار دهید تا جریان خون قطع شود. این آخرین راه حل است؛ زیرا خطر آسیب به اندام را در پی دارد.
- فوراً به دنبال کمک فوری پزشکی باشید. درمان ترمیم شریان آسیب‌دیده با جراحی است.
- مایعات و اکسیژن را تجویز کنید و شوک هیپوولمیک را طبق پروتکل درمان کنید.
- علائم حیاتی را به دقت کنترل کنید.
- بیمار را بی‌حرکت نگه دارید چون حرکت می‌تواند لخته‌ها را از بین ببرد.

خون‌ریزی وریدی

خون‌ریزی وریدی جریان کندتر و تیره‌تر خون از ورید است که در مقایسه با خون‌ریزی شریانی اغلب آسیب کمتری دارد. این نوع خون‌ریزی از سیاهرگ‌هایی می‌آید که خون بدون اکسیژن را با فشار کمتر به قلب برمی‌گرداند و به‌صورت جریان ثابت خون قرمز تیره ظاهر می‌شود. خون‌ریزی وریدی هنوز هم می‌تواند جدی باشد؛ اما معمولاً به‌سرعت خون‌ریزی شریانی نیست. باید فشار محکمی اعمال شود و زخم بالا برود.

1) ویژگی‌های خون‌ریزی وریدی

- رنگ خون بر خلاف خون شریانی، قرمز تیره یا قهوه‌ای است. این به این دلیل است که اکسیژن کمتری دارد.
- خون‌ریزی به‌جای جهش، با سرعتی ثابت جریان دارد. این به دلیل فشار کمتر وریدی در مقایسه با فشار شریانی است.
- از دست دادن خون می‌تواند قابل‌توجه باشد؛ اما معمولاً به‌سرعت خون‌ریزی شریانی نیست. با این حال، اگر ورید اصلی کنترل نشود، همچنان می‌تواند منجر به شوک هیپوولمیک شود.

- زخم ممکن است خون ترشح کند یا قطره‌ای از آن بیرون بیاید؛ ولی به بیرون جهش نمی‌کند.
- خون‌ریزی وریدی ممکن است در ابتدا سریع باشد؛ اما اغلب با کاهش فشار وریدی کند می‌شود.

(2) درمان خون‌ریزی وریدی

اولین اصل، اعمال فشار مستقیم مداوم و بلندکردن اندام در حال خون‌ریزی است. این اقدامات اولیه معمولاً به خون‌ریزی وریدی کمک می‌کنند. با این حال، هر خون‌ریزی عمده و کنترل نشده باید توسط خدمات فوریت‌های پزشکی ارزیابی شود. تشخیص جریان ثابت تیره خون‌ریزی وریدی امکان درمان سریع و مناسب را فراهم می‌کند. فرایند اولیه درمان به صورت زیر است:

- با پانسمان یا حوله استریل روی زخم فشار مستقیم و محکم وارد کنید و در صورت امکان اندام را بالا ببرید.
- فقط در صورتی که فشار مستقیم خون‌ریزی را کنترل نمی‌کند از بانداژ فشاری یا تورنیکه استفاده کنید.
- مراقب علائم شوک باشید و مشکلات راه هوایی، تنفس و گردش خون را مدیریت کنید.
- در صورت نیاز برای حفظ فشارخون، مایعات تجویز کنید و علائم حیاتی را زیر نظر بگیرید.
- برای خون‌ریزی شدید یا در صورت تداوم خون‌ریزی به دنبال کمک پزشکی باشید. درمان قطعی ممکن است شامل ترمیم جراحی یا کوتریزاسیون باشد.

خون‌ریزی مویرگی

خون‌ریزی مویرگی، همچنین به‌عنوان پتشی شناخته می‌شود، به خون‌ریزی از رگ‌های خونی کوچک به نام مویرگ‌ها اشاره دارد و به‌صورت لکه‌های ریز قرمز مایل به بنفش روی پوست یا غشاهای مخاطی ظاهر می‌شود. این نوع از انواع خون‌ریزی، می‌تواند به دلیل زیر ایجاد شود:

- افزایش فشار در مویرگ‌ها که منجر به پارگی می‌شود
- تعداد کم پلاکت‌ها (ترومبوسیتوپنی) که از لخته‌شدن خون مناسب جلوگیری می‌کند

- استفاده از داروهای رقیق‌کننده خون مانند آسپرین یا وارفارین و اختلالات خون‌ریزی زمینه‌ای مانند هموفیلی

هر یک از این عوامل می‌تواند منجر به ترکیدن و نشت رگ‌های خونی کوچک شود و در نتیجه لکه‌های پتشی مشخصه روی پوست و غشاها ایجاد شود.

1) ویژگی‌های خون‌ریزی مویرگی

- اغلب نقاط قرمز مایل به بنفش و به‌صورت خوشه‌ای روی پوست ظاهر می‌شود.

- بیشتر در پاها، مچ پا و غشاهای مخاطی شایع است.
- گسترش یا بزرگ‌شدن اندازه ندارد.
- با فشاردادن رنگ تغییر نمی‌کند.

2) درمان خون‌ریزی مویرگی

اگرچه معمولاً به‌خودی‌خود خطرناک نیست؛ ولی خون‌ریزی گسترده مویرگی یا لکه‌های پتشی که با فشاردادن محو نمی‌شوند، ممکن است نشان‌دهنده یک بیماری زمینه‌ای یا اختلال خون‌ریزی باشد. شناسایی سریع از طریق

معاینه بصری پوست و بررسی سایر علائم مانند کبودی و خونریزی بینی مهم است.

برای درمان کارهای زیر انجام می‌گیرد:

- درمان بیماری زمینه‌ای در صورت وجود
- توقف مصرف رقیق‌کننده‌های خون
- اگر تعداد پلاکت‌ها بسیار کم باشد، تزریق پلاکت
- کنترل فشارخون بالا
- اعمال فشار و یخ به نواحی خونریزی
- بالابردن پاها برای کاهش فشار در مویرگ‌ها

انواع خونریزی براساس محل آسیب دیدگی

خونریزی داخلی

خونریزی داخلی از دست دادن خون از رگ‌های خونی آسیب‌دیده داخل بدن را می‌گویند. از انواع خونریزی، این نوع یک اورژانس پزشکی بسیار جدی است که نیاز به مراقبت فوری پزشکی دارد. خونریزی داخلی می‌تواند ناشی از آسیب تروماتیک، عوارض جراحی یا شرایط پزشکی زمینه‌ای باشد و ممکن است با فشارخون پایین، ضربان قلب سریع و تغییرات تنفسی بروز کند.

فرایند شناسایی، شامل گرفتن شرح حال بیمار برای ارزیابی تروما، جراحی یا اختلالات خونریزی است. تست‌های تشخیصی مانند سی‌تی‌اسکن، سونوگرافی، آندوسکوپی و آزمایش خون می‌توانند منابع خونریزی را شناسایی کنند. تشخیص زودهنگام خونریزی داخلی برای حفظ خون‌رسانی اندام و امکان مداخله سریع ضروری است. با کاهش حجم خون و مایع، خونریزی داخلی می‌تواند به سرعت به شوک هیپوولمیک تبدیل شود و در نتیجه اکسیژن‌رسانی کاهش یابد. این می‌تواند منجر به نارسایی چند عضوی و مرگ بدون درمان فوری شود.

از دست دادن قابل توجه خون باعث کم‌خونی می‌شود و ظرفیت حمل اکسیژن را مختل می‌کند. خونریزی داخلی در مغز می‌تواند باعث سکته مغزی هموراژیک و آسیب دائمی مغز شود. تشخیص سریع و مدیریت خونریزی داخلی برای جلوگیری از این عوارض تهدیدکننده حیات بسیار مهم است.

1) ویژگی‌های خونریزی داخلی

- ازدست دادن خون در حفره‌های بدن مانند حفره شکمی، حفره قفسه سینه، فضای خلفی صفاقی، مفاصل، عضلات و غیره
- سرفه یا استفراغ خون
- خون در ادرار یا مدفوع
- کبودی در حال گسترش
- سرگیجه، گیجی، تعریق، رنگ‌پریدگی پوست در اثر ازدست دادن خون

2) درمان خونریزی داخلی

کلید خونریزی داخلی، تشخیص زودهنگام و درمان سریع است. خونریزی که به سرعت متوقف نشود، می‌تواند منجر به آسیب اندام، شوک و حتی مرگ شود. دانستن علائم و دریافت فوری مراقبت‌های پزشکی بهترین شانس را برای بهبودی می‌دهد.

مراحل درمان اولیه به شرح زیر است:

- مصرف مایعات و انتقال خون برای بازگرداندن حجم خون.
- جراحی برای یافتن و توقف منبع خونریزی با سوزاندن یا بخیه زدن عروق آسیب‌دیده.
- درمان شرایط زمینه‌ای.
- نظارت دقیق بر علائم حیاتی.

خونریزی خارجی

خونریزی خارجی به از دست دادن خون در خارج از بدن از طریق رگ‌های خونی شکسته اشاره دارد. نوع خونریزی شامل از دست دادن خون قابل مشاهده از عروق آسیب‌دیده خارج از بدن است. کمک‌های اولیه و درمان پزشکی فوری برای توقف از دست دادن خون، جایگزینی خون و جلوگیری از شوک هیپوولمیک بسیار مهم است. خونریزی خارجی می‌تواند از پارگی، خراشیدگی، زخم سوراخ شده، جراحی، شکستگی یا پارگی شریانی یا وریدی که منجر به آسیب عروق خونی می‌شود، رخ دهد. مشخصه‌ها شامل خونریزی قابل مشاهده از یک زخم باز با خون قرمز است که بسته به رگ آسیب‌دیده ممکن است به آرامی تراوش کند یا به سرعت فوران کند.

خون از زخم جمع می‌شود یا فواره می‌زند و خون‌ریزی شدید ممکن است منجر به شوک هیپوولمیک شود. شناسایی سریع زخم و نوع خون‌ریزی کلید درمان سریع است.

1) درمان خون‌ریزی خارجی

خون‌ریزی خارجی منجر به ازدست‌دادن حجم زیاد خون می‌شود که در صورت شدت‌داشتن می‌تواند منجر به شوک هیپوولمیک تهدیدکننده زندگی شود. زخم‌های باز که خون‌ریزی خارجی دارند خطر عفونت را نیز افزایش می‌دهند. درمان سریع برای جلوگیری از عوارض ناشی از ازدست‌دادن بیش از حد خون از طریق عروق آسیب‌دیده ضروری است و مراحل آن به‌صورت زیر هستند:

- اعمال فشار مستقیم برای توقف خون‌ریزی
- بالا بردن محل زخم از سطح قلب
- استفاده از عوامل هموستاتیک یا تورنیکه برای خون‌ریزی شدید
- بخیه زدن، منگنه زدن یا بریدن رگ‌های خونی آسیب‌دیده
- احیای مایعات و انتقال خون
- درمان فوری شوک هیپوولمیک

علل شایع خون ریزی

انواع خون ریزی می‌تواند به دلایل مختلفی رخ دهند و شناسایی علت زمینه‌ای برای تعیین درمان مناسب ضروری است. برخی از علل شایع خون‌ریزی عبارت‌اند از:

تروما

حوادث، جراحات یا ضربه به بدن می‌تواند منجر به خون‌ریزی شود. در زیر برخی از انواع آسیب‌های رایج ناشی از تروما آورده شده است:

- بریدگی
- خراش‌ها
- تیر خوردن
- زخم‌ها
- زخم‌های ناشی از سوزن، ناخن یا چاقو
- کبودی یا هماتوم
- صدمات ناشی از خرد شدن

شرایط پزشکی

خونریزی می‌تواند به دلیل شرایط پزشکی نیز رخ دهد. برخی از شرایط پزشکی مسبب خونریزی عبارت‌اند از:

- اختلالات هموراژیک
- سرطان خون
- بیماری‌های کبدی
- اختلالات قاعدگی
- بیماری کلیوی
- شرایط دستگاه گوارش

داروها

درمان‌ها و داروهای خاص احتمال خونریزی را افزایش می‌دهند. پزشک در مورد خونریزی و اقدامات لازم در صورت بروز خونریزی هنگام تجویز داروها یا درمان‌ها به شما هشدار می‌دهد. در زیر برخی از داروهایی که می‌توانند باعث خونریزی شوند آورده شده است:

- آنتی‌بیوتیک در صورت استفاده طولانی‌مدت
- رقیق‌کننده خون
- پرتودرمانی
- NSAID ها و سایر آسپرین‌ها

کمک‌های اولیه برای خون‌ریزی

درمان انواع خون‌ریزی به شدت و محل خون‌ریزی بستگی دارد. در زیر برخی از مراحل کلی برای مدیریت اولیه خون‌ریزی آورده شده است:

- **آرام بمانید:** برای کنترل مؤثر خون‌ریزی باید در مواقع اضطراری خونسردی خود را حفظ کنید.

- **ارزیابی شدت:** شدت خون‌ریزی را تعیین کنید. خون‌ریزی جزئی را می‌توان در خانه درمان کرد، در حالی که خون‌ریزی شدید نیاز به مراقبت فوری پزشکی دارد.

- **اعمال فشار مستقیم:** با استفاده از لباس‌های تمیز یا پدهای گاز استریل شده، در ناحیه خون‌ریزی، فشار مستقیم وارد کنید. شما باید فشار را برای ۵ تا ۱۰ دقیقه یا تا زمانی که خون‌ریزی متوقف شود، حفظ کنید.

- **نواحی آسیب‌دیده را بالا ببرید:** در صورت امکان ناحیه آسیب‌دیده را بالاتر از سطح قلب قرار دهید. این می‌تواند جریان خون را تا حدی کاهش دهد و به کاهش خون‌ریزی کمک کند.

- **فشار را حفظ کنید:** اگر خونریزی شدید بود یا متوقف نشد، به دنبال کمک پزشکی باشید و به حفظ فشار ادامه دهید.
- **از تورنیکه به عنوان آخرین راه حل استفاده کنید:** در موارد شدید که فشار مستقیم نمی تواند خونریزی را کنترل کند ممکن است استفاده از تورنیکه ضروری باشد. با این حال، تورنیکه باید به عنوان آخرین راه حل مورد استفاده قرار گیرد و توسط متخصصان آموزش دیده فقط با احتیاط استفاده شود؛ زیرا ممکن است خطرات بالقوه ای داشته باشد.
- **به دنبال کمک پزشکی باشید:** برای خونریزی شدید که حتی پس از اقدامات اولیه کمک های اولیه ادامه می یابد، بسیار مهم است که فوراً به دنبال کمک پزشکی باشید. با اورژانس تماس بگیرید یا به نزدیک ترین مرکز درمانی مراجعه کنید.

انواع خونریزی اورژانسی

خونریزی بسته به شدت و ناحیه خونریزی می‌تواند نشانه یک اورژانس پزشکی باشد، اگر شما یا فردی خونریزی شدید یا کنترل نشده را تجربه می‌کنید، فوراً به پزشک مراجعه کنید. در زیر برخی از شرایطی که خونریزی اورژانسی در نظر گرفته می‌شود آورده شده است:

۱. **خونریزی شدید یا کنترل نشده:** اگر خونریزی را نتوان با اعمال فشار

کنترل کرد یا به سرعت فوران می‌کند، می‌تواند نشانه یک آسیب شدید یا یک وضعیت پزشکی باشد که نیاز به توجه فوری دارد.

۲. **خونریزی از شریان‌های اصلی:** خونریزی از شریان‌های اصلی، مانند

شریان‌های گردن، کشاله ران یا اندام‌ها، می‌تواند تهدیدکننده زندگی باشد. ممکن است ناشی از یک آسیب تروماتیک یا یک وضعیت پزشکی مانند پارگی آنوریسم باشد. شما باید فوراً از مراقبت‌های پزشکی اورژانسی کمک بگیرید.

۳. **آسیب سر همراه با خونریزی:** اگر خونریزی از سر به دنبال ضربه

قابل توجهی باشد، می‌تواند نشانه آسیب شدید باشد. ارزیابی فوری پزشکی در چنین مواردی ضروری است.

۴. **خونریزی در دوران بارداری:** زنان بارداری که خونریزی واژینال را

تجربه می‌کنند، عمدتاً اگر شدید و همراه با درد شدید باشد یا در مراحل بعدی بارداری رخ دهد، باید به دنبال مراقبت‌های پزشکی اورژانسی باشند.

۵. **خونریزی گوارشی:** استفراغ خون یا دفع خون در مدفوع می‌تواند

نشانه‌ای از خونریزی گوارشی باشد که ممکن است ناشی از شرایطی

مانند زخم، هموروئید یا سرطان‌های دستگاه گوارش باشد. اگر خون‌ریزی قابل توجه یا مداوم باشد، نیاز به ارزیابی فوری پزشکی دارد.

سخن آخر

خون‌ریزی یک بیماری بسیار شایع است که نیاز به کمک‌های اولیه دارد. خون‌ریزی زمانی رخ می‌دهد که رگ‌های خونی پاره شده و باعث ازدست‌دادن خون می‌شود. انواع خون‌ریزی متفاوت است که بسته به این‌که کدام عروق آسیب دیده‌اند، از جزئی تا تهدیدکننده زندگی تمایز دارد. در جدی‌ترین خون‌ریزی‌ها، شریان‌ها (که خون سریع را از قلب حمل می‌کنند) آسیب می‌بینند. خون‌ریزی شریانی معمولاً بسیار سریع و قرمز روشن است و در صورت عدم کنترل می‌تواند منجر به ازدست‌دادن خون زیادی شود. اگر به شریان‌های اصلی مانند آئورت یا شریان‌های فمورال آسیب وارد شود، مراقبت فوری پزشکی برای جلوگیری از مرگ ناشی از خون‌ریزی شدید و ازدست‌دادن خون ضروری است.